

תובנה בחינוך – פרשת וישב

שילך בכוחות עצמו מתוך אהבתך

בתהליכי החינוך של האדם יש להיזהר הרבה שלא יהיה מעשה המצוות בהכרח, אלא להשתדל ולשתף בו את הרצון והכוונה בתועלת הדברים - כדי שנבוא בסופו של דבר לאהבת הדבר באמת לשם שמים.

כל סוג של הרגל - יהיה אשר יהיה ראוי שנרגיל את עצמנו על אף הרצון החזק הפנימי שלנו שכך הבן/תלמיד יעשה, מכל מקום נשתדל להנחיל הדבר באופן שיהיה קנין **בנפשו**. שלא יהיה רק **כפעולה** סתמית הנעשית כיון שכך ציויתי או הוריתי לו, אלא יהיה אצלו בחינה של **מעשה** הנובע ממקום פנימי יותר, אשר אט אט עם התחברותו עם הדברים יבוא ויגיע למקום שיהיה המעשה נובע אצלו מבפנים ללא צורך במי שיעמוד על גבו וידחפנו או ידרבנו לעניין, זהו הנקרא - **חינוך!!!** וכבר אמר אחד מגדולי הדורות:

"מידה גדולה באהבת ישראל, לקחת חברך בידך וללכת עמו, אך גדולה ממנה שילך בכוחות עצמו מתוך אהבתך"!!!

אכן אין זו עוד אימרה. אלא תובנה הטומנת בחובה את אחד היסודות הגדולים והחשובים בעבודת החינוך להגיע אל המצב התכליתי "שילך בכוחות עצמו מתוך אהבתך"!!!

הדרך הבטוחה להסיר מחשבה רעה

ננסה לגעת בנקודה אחת אך יסודית מאד בנפשו של האדם, דבר ידוע הוא שאין לנו יכולת לרוקן את מוחנו מכל מחשבה! תמיד תצוץ מחשבה חדשה גם אם לא נרצה בכך. ולכן, הדרך הבטוחה להסיר מחשבה רעה ממוחנו, היא להתרכז במחשבה אחרת. ולכן אמרו: "החש בראשו [הטרוד במחשבות] - יעסוק בתורה" (עירובין נד, א). הבור מסמל את כוח הרצון הגולמי של הנפש, היכול להתמלא במים (תורה, מצוות, מחשבות ומעשים טובים). ה"בור" הריק מחוכמה דומה ל"בור" הריק ממים. וכפי שנכנסים בבור הריק הנחשים והעקרבים, כך גם תופסים המחשבות הרעות או ההרהורים האסורים, את מקומם של החכמה והתורה. רק המאמץ המתמיד ולחשוב, לדבר, ולפעול בקדושה, יכול למלא את הנשמה בשמחה, אושר ואור.

אף אנו, כמחנכים וכהורים, נדע שככל שנמלא את ערכיהם של תלמידנו בתורה ויראה, אזי ההנהגה עמהם, והנהגתם שלהם, תהיה ברמה אחרת לגמרי.

אכן, זוהי סגולת הימים בהם אנו נמצאים, ימי החנוכה אשר יסודם בחינוך ובהתחדשות ובעבודת ה' שהיא כח מניע אדיר באדם להתרומם ולקנות קנין פנימי אמיתי בעצמו.

בוא וראה מה שכתב החידושי הרי"מ (חנוכה עמ' ס"ד הובא ב"שפת אמת" חנוכה תרל"א לילה ה'): "הרגיל בנר" - להביא ההארה והתחדשות אל תוך ההרגל. כלומר - לא לעשות את המצוה על צד ההרגל, אלא בישוב הדעת, כי החכמה והשכל אינו מתיישן ואינו בא לידי הרגל. והוסיף עוד (שם) - שזהו "עד שתכלה רגל מן השוק" - פירושו ביטול הרגילות והטבעיות, כי הרגליים הם דרגין תחתונים, לכן הם משוקעים ביותר בטבע ובהרגל, וזה גורם לשכחה. [והיינו "להשכיחם תורתך"].

ועוד כתב (שם עמ' ס"ו) חנוכה נקרא על שם חינוך (דהיינו התחלה והתחדשות) וזהו (משלי כב, ו) "חונך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה" - שיישאר אותו כח התחדשות גם בזקנותו.

אכן, כשננחיל זאת לילדינו/תלמידינו אזי יילכו הם בכוחות עצמם מתוך אהבתנו.

בברכת שבת שלום וחנוכה שמח

מיכאל זכריהו